

Voorbeelduitwerkingen gespreksleidraad PTA kunstvakken incl. CKV - vmbo

Aan de hand van dit document kun je als vaksectie met elkaar in gesprek gaan over het opzetten of verbeteren van het PTA Kunstvakken inclusief CKV. De vragen helpen je om gezamenlijk beredeneerde keuzes te maken die aansluiten bij landelijke eisen, visie en beleid op schoolniveau en jullie wensen en inzichten op vakniveau. Bij elke vraag is ter illustratie een voorbeelduitwerking opgenomen voor een PTA vmbo bb/kb en een PTA vmbo gl/tl, waarbij de voorbeelden uitwisselbaar zijn.

1. Wat is de onderwijsvisie van de school? Waarmee profileert jouw school zich? Hoe wil je dit verwerken in het PTA Kunstvakken inclusief CKV?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
In de onderwijsvisie van de school speelt talenten ontdekken en talenten ontwikkelen een belangrijke rol. Om die reden zorgen we dat we een zeer gevarieerd aanbod hebben van culturele en kunstzinnige activiteiten. We stemmen daarover af met onze culturele partners in onze nabije omgeving. Dit zijn onder andere musea, dansscholen, poppodia en theaters. Een aantal voorstellingen vindt plaats op school. We kiezen wel voorstellingen waarbij onze leerlingen ook echt iets kunnen doen en mogen reageren op wat ze zien of horen.	<p>Kunst en cultuur wordt gedragen door de hele school. Dat is terug te zien in het brede aanbod van kunstvakken en de afstemming van kunst en cultuur met andere vakken op het niveau van onderwerpen en thema's. Ook organiseren we samen met culturele partners projectdagen waarin leerlingen uit tal van workshops kunnen kiezen.</p> <p>Wij vinden het belangrijk dat leerlingen kunnen kiezen uit een groot aanbod van culturele activiteiten. Leren kiezen zien wij als onderdeel van het vak. We willen dat onze leerlingen vol vertrouwen kunnen deelnemen aan de maatschappij. Daar hoort bij dat we activiteiten opzoeken buiten de muren van de school waaruit leerlingen keuzes kunnen maken.</p>

2. Wat is de visie op toetsing en examinering van de school? En hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
Als school willen we de ontwikkeling van leerlingen zichtbaar maken. In de onderbouw zijn leerlingen gewend hun eigen ontwikkeling vast te leggen in een (digitaal) portfolio. In de bovenbouw starten leerlingen met het maken van een cultureel zelfportret. Daarna leggen leerlingen hun CKV-ervaringen vast in een 'vormvrij' kunstdossier. Ze kiezen zelf een vorm waarin ze hun ervaringen vastleggen. De ene leerling zal dat aan de hand van een fotoreportage doen, een andere leerling maakt een film, weer een andere leerling bouwt een website of maakt een kunstwerk gebaseerd op wat hij heeft meegemaakt.	In de bovenbouw leggen leerlingen hun CKV-ervaringen vast in een 'vormvrij' kunstdossier. Leerlingen kunnen in overleg de vorm bepalen en wij dagen leerlingen uit daarin nieuwe mogelijkheden te onderzoeken, zoals geluidsopnames maken of beelden monteren. Leerlingen leggen hun ontwikkeling vast om deze zichtbaar te maken en te presenteren wat ze hebben bereikt. Dit sluit aan bij de wijze waarop we in de onderbouw werken, namelijk leerdoelgericht. Het gaat dan met name om de vaardigheid om kunstzinnige en culturele activiteiten te beleven en daar betekenis aan te geven.

3. Het schoolexamen heeft een afsluitend karakter dus een beperkt aantal toetsen op eindniveau, met substantiële inhoud in plaats van voortgangstoetsen en huiswerkopdrachten. Hoe geef je dit vorm in je PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
<p>We sluiten Kunstvakken inclusief CKV af in leerjaar 3. In het PTA staat dat leerlingen gespreid over het jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • deelgenomen hebben aan ten minste vier culturele en kunstzinnige activiteiten; • eigen werk maken en presenteren; • hun ontwikkeling kunnen laten zien in een kunstdossier waarvan de vorm vrij te kiezen is. <p>Het schoolexamen moet 'naar behoren' door de leerling worden afgerond. Dit betekent dat de gemiddelde resultaten van de uitgevoerde schoolexamenactiviteiten minimaal voldoende moeten zijn.</p>	<p>We sluiten Kunstvakken inclusief CKV af in leerjaar 3. In het PTA hebben we aangegeven in welke periode leerlingen kunstzinnige en culturele activiteiten ondernemen en wanneer zij hun ervaringen moeten presenteren en waarderen. Daarnaast is er één grote praktische opdracht. Deze ligt in lijn met één van de culturele activiteiten die de leerling heeft meegemaakt. Leerlingen krijgen cijfers voor hun presentaties. Elk cijfer moet minimaal voldoende zijn om het schoolexamen 'naar behoren' te hebben afgerond.</p>

4. Wat is de gezamenlijke visie van de vaksectie op Kunstvakken inclusief CKV? En hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
<p>We vinden het belangrijk dat leerlingen in de toekomst de weg weten te vinden in en vol vertrouwen kunnen deelnemen aan het culturele leven. Om die reden willen we leerlingen in de volle breedte in aanraking laten komen met culturele activiteiten. Daarnaast vinden we het belangrijk dat leerlingen door deelname aan culturele activiteiten ook de mogelijkheden voor studie en beroep in de culturele en creatieve sector verkennen en ze hun voorkeuren leren aangeven. Ook deze ervaringen nemen ze mee in hun kunstdossier.</p>	<p>CKV is verplicht voor alle leerlingen. Voor de meeste leerlingen is dit vak de enige gelegenheid in de bovenbouw van het vmbo om in aanraking te komen met kunst en cultuur. Niet elke leerling kiest een kunstvak als examenvak. Daarom vinden we het belangrijk dat leerlingen de mogelijkheden ontdekken in hun eigen culturele omgeving. We vinden het belangrijk dat leerlingen leren hoe ze aan informatie kunnen komen, keuzes leren maken uit het aanbod, zich kunnen voorbereiden op en kunnen deelnemen aan culturele activiteiten, de betekenis weten te achterhalen en de inhoud beargumenteerd kunnen waarderen. We willen de horizon van leerlingen verruimen en stimuleren leerlingen kennis te maken met voor hen onbekende kunst en cultuur.</p>

5. Welke bronnen gebruik je bij het op-/bijstellen van je PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
We gebruiken in elk geval het examenprogramma Kunstvakken inclusief CKV zoals dat op examenblad.nl gepubliceerd wordt. Daarnaast maken we gebruik van de informatie in de digitale Handreiking van SLO. Ook laten we ons inspireren door PTA's van andere scholen. De invulling van het PTA concretiseren we met onze culturele partners.	We gebruiken in elk geval het examenprogramma Kunstvakken inclusief CKV zoals dat op examenblad.nl staat. Ook gebruiken we de informatie in de digitale Handreiking van SLO. We benutten een beproefde CKV-methode die we al jarenlang gebruiken en maken gebruik van materiaal van landelijke en regionale culturele instellingen.

6. Hoe komen de zes algemene onderwijsdoelen uit de preambule aan bod in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
De zes algemene onderwijsdoelen zijn zeer globaal van aard en onlosmakelijk verbonden met de essentie van Kunstvakken inclusief CKV. We maken geen aparte toetsen voor de aparte onderwijsdoelen. Zo is bijvoorbeeld het leren reflecteren op het leer- en werkproces gekoppeld aan het kunstdossier. Leren communiceren is bijvoorbeeld verbonden met het deelnemen aan activiteiten en het presenteren van de eigen ontwikkeling.	De vaardigheden uit het examenprogramma, te weten meemaken, maken, betekenis geven en presenteren zijn het uitgangspunt om het PTA vorm te geven. We nemen geen aparte toetsen op voor de zes onderwijsdoelen. Deze zijn geïntegreerd in de activiteiten die leerlingen ondernemen en uitvoeren.

7. In je PTA mag je onderwerpen opnemen die niet in het examenprogramma staan. Wat zijn de overwegingen om hier wel/niet voor te kiezen?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
We doen dit niet. Kunstvakken inclusief CKV is een klein vak. We stellen de PTA's zodanig op dat we in kunnen spelen op de programma's van onze culturele partners en rekening kunnen houden met wensen van leerlingen.	Omdat Kunstvakken inclusief CKV vergeleken met andere vakken een relatief geringe omvang heeft, doen we dit niet structureel. We formuleren bovendien de PTA's dusdanig dat we kunnen inspelen op actuele culturele ontwikkelingen en initiatieven.

8. Hoe passen de gekozen toetsvormen bij het doel van de verschillende toetsen in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
De toetsvormen sluiten aan bij het karakter van het programma. De essentie van het programma bestaat uit meemaken en maken en betekenisvolle ervaringen in de vorm van een kunstdossier zichtbaar maken en presenteren. Dat laatste kan schriftelijk, mondeling, visueel en/of indien relevant in een passende kunstvorm.	De toetsvormen doen wat ons betreft recht aan de verschillende onderliggende doelen van het examenprogramma en hebben vooral een praktisch karakter. De variatie zit vooral in de aard van de activiteiten, de uitwerking van de praktische opdracht en de wijze waarop het kunstdossier vorm krijgt en zichtbaar wordt in de klas.

9. Hoe worden de SE-toetsen over de leerjaren van de bovenbouw verdeeld?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
We sluiten Kunstvakken inclusief CKV af in leerjaar 3. Het vak richt zich op de ervaringen met culturele activiteiten en de praktijk van kunstdisciplines. Het bouwt voort op activiteiten die in de onderbouw uitgevoerd zijn bij het brede leergebied kunst en cultuur. Omdat we werken met een spreiding van meemaak- en maak-activiteiten moeten van elke activiteit de ervaringen vastgelegd worden.	We sluiten Kunstvakken inclusief CKV af in leerjaar 3 waarbij de activiteiten gespreid worden over een jaar.

10. Hoe wordt het PTA kunstvakken inclusief CKV afgestemd met de PTA's van de andere vakken?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
We hebben naast een vaksectieoverleg ook kunstvak-overstijgende overleggen, waar we met name kijken hoe het programma van kunstvakken inclusief ckv in het derde leerjaar en het programma van de verschillende kunstvakken elkaar kunnen ondersteunen. We kijken dan naar de het werkveld van de professionele kunstenaars en selecteren de culturele activiteiten.	We hebben jaarlijks één keer met een afvaardiging van elke sectie gezamenlijk overleg om de PTA's af te stemmen. Hieruit is bijvoorbeeld een samenwerking met de sectie Nederlands ontstaan, waarbij de verslaglegging van een CKV-ervaring dat de leerling in 3 vmbo uitvoert, meetelt bij Nederlands voor een SE-toets.

11. Hoe en met wie wordt het PTA periodiek geëvalueerd?

Voorbeeld 1 (bb/kb)	Voorbeeld 2 (gl/tl)
Elk jaar plannen we met de vaksectie een moment in maart om het PTA te evalueren en voeren we eventuele wijzigingen door. Daarna volgt een bespreking met de examencommissie, waarna het PTA soms ook nog wordt aangepast.	Binnen het bestuur hebben we een professionele leergemeenschap (PLG) van kunstdocenten. In deze PLG wisselen we met collega's van twee andere scholen de PTA's en de ervaringen daarmee uit.

